

Datum 2024-10-08

Mottagare: Socialdepartementet
Adress: via e-post till
s.remissvar@regeringskansliet.se kopia till
s.hc.delning@regeringskansliet.se
Diarienummer: S2024/01352

Svenska Parasportförbundet och Sveriges Paralympiska Kommitté (Parasport Sverige) lämnar följande svar över Ds 2024:16 - Ett fritidskort för barn och unga – en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra med diarienummer S2024/01352.

Parasport Sverige är ett idrottsförbund som organiserar idrott för personer med rörelsenedsättning, synnedsättning och intellektuell funktionsnedsättning inom 11 olika idrotter. Vi har 550 medlemsföreningar i 19 distrikt och arbetar med idrott som verktyg för att öka människors rörelseglädje, frihet och självständighet. I förlängningen verkar vi för en förbättrad folkhälsa och ett mer inkluderande samhälle.

Vårt uppdrag är att främja, organisera och utveckla parasport. Det har vi gjort sedan vårt grundande år 1969. Sedan dess har vår roll utvecklats från att enbart vara ett specialidrottsförbund för personer med funktionsnedsättning till att hantera fyra roller inom svensk idrott:

- Rollen som specialidrottsförbund med ansvar för elva parasporter
- Rollen som Sveriges Paralympiska Kommitté
- Ansvaret för Special Olympics i Sverige
- Kompetensstöd inom idrottsrörelsens parasportfrågor

Övergripande synpunkter

Parasport Sverige välkomnar förslaget om införandet av ett fritidskort för barn och unga, som syftar till att främja en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra.

För barn och unga med funktionsnedsättningar är fysisk aktivitet och idrott av särskild betydelse och värdet är viktigt att inte underskatta. Det bidrar inte bara till målgruppens fysiska hälsa utan också till dess sociala utveckling och allmänna välbefinnande samt genererar i förlängningen omfattande samhällsvinster. Genom att säkerställa att fritidskortet täcker de specifika behov och utmaningar som dessa barn och unga möter, kan vi skapa bättre förutsättningar för att fler ska kunna delta i idrott och rörelse.

Vi ser det därför som särskilt viktigt att det säkerställs att fritidskortet även inkluderar möjligheter för barn och unga med funktionsnedsättning att delta i parasport och andra anpassade fritidsaktiviteter. Genom att ge barn och unga bättre ekonomiska möjligheter att delta i olika aktiviteter och gemensamma evenemang så kan vi skapa en mer jämlik och inkluderande fritid för alla.

Sverige granskades dock nyligen av FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Resultatet visade tydligt att personer med funktionsnedsättning har sämre levnadsvillkor och hälsa, lägre utbildningsnivåer och högre arbetslöshet jämfört med resten av befolkningen. Fritidskortet kan vara en del av lösningen för att Sverige ska kunna ta krafttag och ändra situationen. Fysisk aktivitet är nödvändig för att förbättra hälsan hos personer med funktionsnedsättning, och minska den alltför stora hälsoklyftan. Bristerna som påtalas i detta sammanhang gäller även vilken typ av statistik och data som samlas in och går att finna kring målgruppen i Sverige.

Av den anledningen hoppas Parasport Sverige innerligt att systemet som nu utvecklats även är riggat så att det ger fullgoda möjligheter att utvärdera och uthämta statistik kring hur väl kortet använts och då särskilt sett till parasportens målgrupper – personer med funktionsnedsättning. På det viset skulle utvärderingarna av fritidskortets användande på sikt kunna bidra till att Sverige slutar få omfattande kritik för bristen av data kring målgruppen.

I grunden är införandet av Fritidskortet en viktig åtgärd för att landet ska kunna inkludera alla barn och unga, oavsett funktionsförmåga, i samhällets gemensamma fritidsaktiviteter.

För att säkerställa att fritidskortet verkligen uppnår sina syften är det dock viktigt med kontinuerlig uppföljning och utvärdering ur ett användarperspektiv. För att göra bra utvärderingar ser vi ett antal områden som skulle gynna den fortsatta användningen och utvecklingen av kortet över tid. Uppföljningen bör inte enbart utgå ifrån statistik och data, så som vi tidigare lyft, utan också inkludera specifika mått på hur väl fritidskortet fungerar utifrån ett *funktionshinderperspektiv* för barn och unga med funktionsnedsättningar. Detta kan tex göras genom att samla in data om deltagande, nöjdhet och hinder som deltagare med funktionsnedsättningar möter såväl till, från som under den valda aktiviteten.

Det bör därför även finnas tydliga kanaler för användare och deras familjer att ge *feedback* så att det är möjligt att följa upp hur väl fritidskortet fungerar samt hur väl angränsande områden som kan förbättras fungerar. Denna feedback bör regelbundet analyseras och användas för att justera och förbättra systemet.

Även om vi ser ett stort potentiellt mervärde i att kunna mäta bättre och tydligare med hjälp av systemet som nu sätts på plats, så anser vi att det är av största vikt att administrationen är enkel och lätt att utföra för samtliga parter. Av den anledningen så ser vi mycket positivt på att föreningar som är godkända för och erhåller LOK-stöd blir godkända utförare redan från start. Detta kan bidra till att förenkla den administrativa börda som denna typ av system medför.

Samtidigt måste vi beklaga att de administrativa kostnaderna för att implementera fritidskortets system förefaller utgöra en orimligt stor del av det totala beloppet som avsatts för själva införandet.

Ekonomiska utmaningar för familjer med barn med funktionsnedsättningar

Barn och unga med funktionsnedsättningar och deras familjer står ofta inför stora ekonomiska utmaningar, vilka påverkar deras möjligheter att delta i fritidsaktiviteter. Därför är det av yttersta vikt att fritidskortet kan bidra till att minska dessa ekonomiska bördor. Parasport Sverige vill med anledning av situationen särskilt lyfta fram ett antal aspekter som bör tas i beaktande i samband med införandet av fritidskortet och hur dess två föreslagna nivåer föreslås implementeras.

Familjer med barn med funktionsnedsättningar möter ofta höga kostnader för att tex skaffa anpassade idrottsverktyg och träningsutrustning. Därför är vår önskan att den övre beloppsgränsen bör gälla för våra målgruppers användande av Fritidskortet, dvs att det sk särskilda fritidskortet bör erbjudas. Behovet för anpassning är i princip alltid permanent för individen, inte tillfällig, varför nuvarande förslag om att fritidskortet enbart ska kunna användas för hyra av utrustning vore ytterst ineffektivt (3.4). Att i stället (likt MUCF och Kulturrådet föreslår, och som det refereras till kap 3.4) tillåta att fritidskortet används för inköp av individuella hjälpmedel vore avsevärt mer träffsäkert.

Därtill bör fritidskortet kunna användas för att täcka andra specifika kostnader och *fördyrande omständigheter* som drabbar våra målgrupper, vilket skulle göra det mer möjligt för fler barn och unga med funktionsnedsättningar att delta i idrott och andra fysiska aktiviteter.

Exempel på dessa fördyrande omständigheter kan vara att ta sig till och från träning och tävling. Transporten i sig kan vara en stor utmaning för familjer med barn med funktionsnedsättningar, inte minst på grund av behovet av *tillgänglighetsanpassning* samt att möjligheten att ta med sig *idrottshjälpmedel vid ev särskild kollektivtrafik* borde möjliggöras. Fritidskortet bör därtill kunna användas för att täcka dessa transportkostnader, vilket skulle underlätta för familjerna att delta i fritidsaktiviteter.

Fritidskortet bör därtill kunna användas för att täcka andra kostnader för parasportens målgruppers särskilda behov som ofta förhindrar möjligheten till ett aktivt liv. Det rör sig ofta om hinder som uppstår när samhällets insatser inte räcker till och det handlar då om till exempelvis *ledsagning*, *assistans* eller *anpassad utrustning*. Om en sådan inriktning är möjlig att få ersättning för, så skulle det kunna bidra till att säkerställa att även barn och unga med funktionsnedsättningar får större möjligheter att delta i aktiviteterna.

Av ovan nämnda skäl vore det därför mycket välkommet med ett komplement till bostadsbidraget som kriterium för det särskilda fritidskortet. Att komplettera detta med *samhällets stöd och insatser för personer med*

funktionsnedsättning som grund för det särskilda fritidskortet skulle vara välkommet, samt sända en tydlig signal om att samhället har som mål att stötta parasportens målgrupper att leva ett aktivt liv.

Sammanfattande slutsats

Parasport Sverige ser i grunden mycket positivt på förslaget om ett fritidskort och dess potential att skapa en mer inkluderande och aktiv fritid för alla barn och unga. För att säkerställa att detta mål uppnås är det avgörande att nedan summerade åtgärder vidtas för att bättre inkludera barn och unga med funktionsnedsättningar.

- Beakta barn med funktionsnedsättnings förutsättningar i systemets utformning och administration
- Erbjud det särskilda fritidskortets ersättningsnivå till barn med funktionsnedsättningar
- Utöka fritidskortet till att inkludera inköp av personligt anpassad utrustning
- Säkerställ att fritidskortet även genererar kontinuerlig uppföljning och utvärdering, inklusive specifik datainsamling kring parasportens målgruppers användande

Genom att arbeta tillsammans med berörda parter kan vi bidra till att utveckla och implementera ett fritidskort som är tillgängligt för alla. Vi hoppas att strukturen kring implementeringen av kortet bidrar till att lösa några av de hinder som gång på gång konstateras stå i vägen för att parasportens målgrupper ska få möjligheter att leva ett aktivt liv.

Vi ser fram emot att fortsätta samarbetet kring detta viktiga initiativ och är beredda att bidra med vår kunskap och erfarenhet för att säkerställa att fritidskortet blir en framgång och gynnar alla barn och unga i Sverige.

Svenska Parasportförbundet och Sveriges Paralympiska Kommitté

Åsa Llinares Norlin
Ordförande Parasport Sverige

Bo Sköld
Generalsekreterare Parasport Sverige